

LETO XIII.

ZVEZER 19.

Vrli Slovenol: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 19. zvezka:

	Stran		Stran
Hvaležno srce	289	Prijatelju na grob	299
Rim	292	Hercegovinskemu guslarju	299
Katoliško izobraževalno delo	293	Dekliški vrtec:	
Vojaškim novincem	295	Narodni muzej v Mariboru	299
Orli:		Pisateljska smola	300
Občni zbor mariborskega »Orla«	296	Zapuščen vrt	302
Pod vaško lipo		Društveni glasnik:	302
Spomini starega rokodelca	296	Kratkočasnik	303
Medsebojno bratstvo	298	Drobtinice i. dr. na platnicah.	
Nekaj besed na naslov slov. mladine	298		
Nekaj za vsakega mladeniča važnih nav	299		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 23. septembra 1913.

Listnica uredništva:

Artiče: Je že preveč zastarelo. Take novice poročajte prej. — **Ormož:** Glede sestanka izjavlja vodstvo »Krščansko socijalne zveze«, kateremu je izročena skrb za mladinsko gibanje, da čas za sedaj ni primeren. Kakor kažejo poročila od raznih strani, se fantje še zadovo-

ljivo gibljejo. Občni zbor se bo že vršil, ko bo potekla doba. — **Bela:** Lahke narodne pesmi v notah izdal je v 4 zbirkah Marko Bajuk v Kat. Bukvarni v Ljubljani. V N. D. bi prišla stvar predrago. — **Ciriljev:** Napovedano ni došlo v uredništvo. — **Ormož:** Drugo prihodnjč. Hvala.

Domoljubni pevec. Zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi. Pred 20. leti je izdala Tiskarna sv. Cirila 2 snopiča narodnih pesmi, ki sta bila že pred leti razprodana. Vedno je zopet posebno mladina povpraševala po teh pesmicah. A ni jih bilo. Zdaj je pa zopet izšla zbirka domačih slovenskih pesmi pod imenom **D o m o l j u b n i p e v e c**. Zbirka obsega 75 najlepših pesmic. Vsem prijateljem slovenske pesmi, posebno pa mladini in društvom, to zbirko prav toplo priporočamo. Stane pa komad s poštnino vred 40 vin. Najboljše je, da se znesek pri naročilu vpošlje že naprej v zvamkah. Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

4. Zgodovina slovenskega naroda, tretji zvezek.
5. V tem znamenju boš zmagal.
6. Krščanska mati (molitvenik).

Kdor je doplačal 60 vin. za broš., oziroma 1 K za vezan izvod, prejme: **Z o r i s l a v a**.

Družba se bo potrudila, da prejmejo cenjeni udje knjige kolikor mogoče hitro.

Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu:

1. Amerika, Afrika in Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Ljubljanska škofija.
5. Goriška nadškofija.
6. Tržaško-koprška škofija.
7. Layantinska škofija.

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti dekaniji ali župniji, v kateri se je vpisal.

Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Cenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj po prejemu „aviza“ poš-

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1913. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Koledar za l. 1914.
2. Pravljice.
3. Mlada Breda.

NAŠ DOM

Štev. 19.

V Mariboru, 1. oktobra 1913.

XIII. letnik.

Hvaležno srce.

Povest iz preteklosti slavnih Benetk.

(Dalje.)

Bilo je nekega temnega večera jeseni, ko se je vračal Kvirin od obiska domov. Pogovarjal se je z zgovornim veslarjem, ko zadoni od brega hripav klic. — Nekdo se hoče ž njima peljati. Veslar stori to nerad. Pa oni se zadre nad gondolijerom in Kvirin sam opomni veslarja na veslarske predpise. Nerodno in štorkljasto stopi tujec v čoln, tako, da se močno zaziblje.

„No, no!“ zakliče veslar nevoljen.

„Tepec!“ odvrne prišlec surovo, zavije se v plašč tesneje in prekriza roke. Borno brleča svetilka je dala gondolijeru možnost, pogledati v lice surovemu človeku za trenotek; spoznal ga je koj. Kakor slučajno približa se Kvirinu in mu pošepeče: „Pred tem niste varni, ekscelencia!“ Na glas pa pravi: „Popeljal Vas bom do Vašega stanovanja! Temno je.“

„Ne!“ odvrne Kvirin — „ravno tukaj hočem izstopiti, kakor sem rekel.“ Poda veslarju zlatnik in izstopi. Tudi tujec izstopi, čeravno se je peljal komaj kakih 100 korakov, na plačilo pa pozabi.

„No, ti bi bil lahko tudi peš šel! Ni bilo potrebno, da si gospoda Barbarrigo nadlegoval.“

„Bedak!“ zagodrnja tujec in se naglo odstrani. Opazil je takoj, da ga hoče zviti gondolijer zmotiti v osebi. — Veslar trepeče. Izpolnil je Bepovo prošnjo, pa Kvirin ni hotel slušati svarila. Čaka, posluša, gleda za odhajajočima, pa oko ne more prodreti tmine. Le to še opazi, da je prihitel še nekdo in izginil v smeri Kvirinovi.

„Varuj ga sv. Marko! Zakaj me ni ubogal!“ govori sam s seboj. Kvirin stopa naglo, pa dobro pazi na svojega zasledovalca, ki se je približal na 5—6 korakov. Varnosti ni več. — Kvirin se naenkrat obrne proti nadležnemu spremljevalcu — v tem trenotku zažvenketa bodalo na kamenitem tlaku. Kvirin ve, da je veljalo njemu. Ker se morilec ni mogel zadostno približati, da bi ga bil zabodel, vrgel je bodalo proti Kvirinovemu hrbtu; ko se je Kvirin naglo obrnil, zaplapolal je plašč, odvrnil bodalo in ga rešil pred smrtonosnim lučajem. Kvirin pograbi za meč, pa predno ga more izdreti, zgrudi se zasledovalec hropeč na tla — neka sigurna roka ga je smrtno zadelala.

„Ta ima dosti, gospod!“ pravi nepoklican rešitelj. „Vedite, ta človek je Gasparo. Manfronijev „bravo“.“

„In kdo pa je tebe poslal?“

„O, tako plemenitemu gospodu služi vsak rad!“

„Ne išči izgovorov. Kdo te je poslal?“

„No, naj pa bo, ekscelencia! Mal deček, Bepo, kateremu . . .“

„Že dobro! Hvala!“ Poda mu svojo možnjo.

„Bravo“ pa jo odkloni z zahvalo. — „Če hočete, gospod, na svojem sovražniku —“

„Ne! Ne maščevanja! Nečem poplačati zavratnega napada z zavratnim umorom! Imamo sodnike v Benetkah, ki preiščejo vsako hudodelstvo in ga kaznujejo. Ti naj sodijo mojega sovražnika! Praviš, da poznaš njegovo

ime? Dobro! Moja priča boš!“ Pri teh besedah vstopi Kvirin v svojo palačo. Torkvato hiti v gostilno Bepovega očeta, da mu pove dogodek. Tam najde tudi gondolijera; vsi se radujejo, da je izpodlelet hudobni naklep.

Bojne priprave proti Turkom so se vršile z vso vnemo. Španska in še mnogo italijanskih obmorskih mest ponudilo je ogroženim Benetkam svoje ladje, da bi bil pokončan ljuti sovražnik na morju. Mesto je oborožilo armado, da jo pošlje na Ciper v obrambo otoka. Tje naj tudi plove pozneje zavezniška mornarica. Prišel je pustni čas, za Benečane najveselejši in najprijetnejši. Ker še ni bilo vse pripravljeno za odhod na bojno polje, vdali so se vsi najrazkošnejšemu veseljačenju.

Na prekrasno razsvetljenem Markovem trgu je zopet mrgolelo ljudi. Mnogo jih je bilo našemljenih na najrazličnejše načine. Posebno veliko je bilo pa vojaštva, saj je bilo neposredno pred vojsko. Vse je bilo veselo in dobre volje; četudi je grozila vojska, razlegale so se povsod vesele in razposajene pesmi. Ob robu prostornega trga vrstili so se tržni šotori in stojala, bogato obložena z raznovrstnim blagom, posebno z okusnim sadjem. Prodajalci, nekateri tudi našemljeni, priporočali so svoje blago z zgovornimi jeziki in vabili k nakupovanju. Bliizu prodajalcev stopicala je prav čedna ribiška deklica, in obudila pozornost pri mnogih, ki pa niso prav vedeli, ali ni morebiti ta oseba kak deček v maski. Marsikdo jo je šaljivo podražil, pa deklica se je spretno branila. Njeno črno, svetlo oko je nekoga skrbno iskalo; včasih se je zasvetilo radostno, potem pa gledalo zopet, kakor da bi se ne brigalo dekletce za ves svet.

Iz doževe palače stopila sta dva mlada plemenitaša. Prišla sta od seje mestnega svetovalstva, ki jima je bilo določilo njuno mesto v armadi. Pomešata se v vrvečo množico; ž njo se hočeta poveseliti, saj je morebiti zadnjokrat. Bila sta Kvirin in njegov prijatelj Bragadin. Kvirin je bil odločen od svetovalstva, da gre v Famagusto,

Bragadin pa je dobil poveljstvo čez eno ladjo. Kmalu se bosta morala ločiti. Na trgu ju množica veselo pozdravlja, velike gruč se gnetejo okoli njiju; kdor ni videl od zadnjega požara več Kvirina, imel je danes najlepšo prilžnost; vsak prodajalec jima je ponujal svoje blago, vsak je trdil, da ima ravno on najboljše sadje, najslajšo limonado. Kvirin se dolgo brani. Ribiška deklica se je približala in mu sledila kakor njegova senca. Prijatelja postojita pri stojalu, obloženem visoko s sadjem. Prodajalec, star človek s prekanjenim pogledom, prosi silno goreče: „Blagi plemenitaš, vrli rešitelj samostanskih prebivalk, naj mi skaže to čast, da povžije nekaj njegovih sladkosti ali pa izpije kupico limonade, tako dobre, da je ne dobi nikjer drugod v Benetkah. Kvirin se da res prepogovoriti; zahteva kupico limonade. Brzo mu jo pripravlja starec. Manjka samo še sladkorja. Stopi za svoje visoko obloženo stojalo, da da sladkor v kupico. Kvirin se pogovarja brezskrbno s prijateljem. Ne pogleda na prodajalca, vzame kupico, ponese jo k ustom — v tem trenutku pa mu potegne mehka roka kupico od ust, da pade zvenketaje na tla.

„Strup, eksceleucia!“ kriči mladostni glas. Kvirin prebledi.

„Videla sem“, pravi ribiška deklica na glas k okoli stoječim, „videla sem, da je dal stari Pietro sivkast prašek v kupico. V limonado ne spada tak prašek.“

„Res, res!“ kriči množica. „Kuga na struparja! Ubijte ga! V kanal ž njim! Naj ga požro ribe!“ Tako vpije hitro razburjeno ljudstvo, plane na starca, podere mu prodajalni oder in pokonča zalogo. Tuleč zatrjuje Pietro svojo nedolžnost, pa nihče mu ne veruje. Dobil je strašne batine in potopili bi ga bili, če bi ga ne bila rešila straža. Ko se je ta približala, umaknila se je množica, Pietro je ostal sam. Straža zahteva, da naj pove, kaj je vzrok rabuke; ker bi bil pa moral sam sebe obtožiti, če bi bil zahteval preiskavo proti napadalcem, zato je rajše mol-

čal. Večina je mislila, da se je zgodila starcu robata pustna šala. Tudi Kvirin je mislil tako. Pa Bepo — on je bil preoblečen v ribiško deklico kot maškera — on mu pripoveduje, da ga je dolgo zaman iskal, ko ga je našel, mu je siedil in starega prodajalca opazoval. Istočasno kakor Kvirin je bil pristopil k prodajalcu Manfronij, pa dobro našemljen; šepetal je s Pietrom, pokazal na Kvirina in starec je sam silil, da bi mu ne ušel obljubljeni zaslužek za hudodelstvo.

Kvirin se zgrozi. „In Manfronij gre z menoj v Famagusto!“ pravi zamolklo.

„V Famagusto? S teboj, gospod?“ vpraša Bepo.

„Izroči ga sodnji in ne bo ti mogel več škodovati!“ svetuje mali prijatelj.

„Ne!“ ovrne Kvirin. „Zdelo bi se, da se ga bojim in smem li Benetkam odtegniti le eno roko?“

„Ti misliš plemenito! Nепреviden si!“ opominja Bragadin.

„Pusti me; sem že tak, in zadnjih ur, katere še preživim v rojstnem mestu, nečem porabiti za tožbo na življenje in smrt. Svetovalstvo ima sedaj druge skrbi.“

Na ribiško deklico je pozabil, pozabil je, se ji zahvaliti. Saj je pa tudi kar naglo izginila. Vrvenje začne predsedati Kvirinu, pohiti proti domači hiši; hoče misli zopet razbrati, ki se mu podijo kar zmešano po glavi.

Bepo, prišedši domov, pozabi v razburjenju, odložiti dekliško obleko, vstopi v gostilno očetovo, polno gostov; tako da povod mnogim šalam in naganjanju. Gostilna ostane odprta celo noč. Ker se je bil oče čez dan utrudil, moral je Bepo streči gostom do zjutraj. Nikoli še ni bil tako razmišljen, tako pozabljiv, marsikateri gost je moral zahtevati dvakrat, trikrat isto reč. Šele proti poldne se je začela gostilna prazniti, le malo jih je ostalo in še ti so večinoma mirno pospali pri mizah.

V tem pride Torkvato. „Pomisli, Bepo, jaz grem v Famagusto.“

„V Famagusto?“ vsklikne deček radostno. „O, čuvaj tam blagega Kvirina.“

„Ravno zaradi tega grem tje. Poslušaj! Stric Manfronijev, inkvizitor, slišal je o napadu Gasparovem na Kvirina, in mene so pozvali za pričo. Manfronij ni mogel tajiti. Dobil bi naj „kordo“ (vrv) za vrat, pa zavoljo nevarnega položaja domovine — tako so rekli — pomilostili so ga, pa mora v Famagusto.“

„Da bi bil temu, kateremu je streigel po življenju, prav blizu!“ pripomni Bepo jezno.

„In mora“, nadaljuje Torkvato, „jamčiti za življenje svojega nasprotnika, preskrbeti mu enega „bulo“ — saj veš, kaj je to?“

„Da, „bulo“ je človek, ki varuje ogroženega in pokonča njegove sovražnike. Kar si ti storil na mojo prošnjo, mora „bulo“ storiti na povelje sodnega zbora. Ne?“

„Tako je! In ugani, kdo je ta „bulo“!

„Ti morebiti?“

„Da, jaz, Bepo, jaz sem.“

„O, potem sem zadovoljen! Vendar ne! ne! Manfronij bo našel sto in sto načinov, da ga uniči, ker ga hoče pokončati. Torkvato, rotim te, vzemi me seboj!“

„Bepo! Kaj pa misliš? Ti, še mali deček!“

„Deček? Ali so upali izvršiti možje, kar je storil ta deček?“

„Res, Bepo! Ravnal si vrlo, marsikaterega moža si osramotil, pa —“

„Nobenega izgovora, Torkvato. Moram zraven na Ciper. Nek notranji glas mi pravi: Moram tja! Moraš me vzeti seboj. Saj to lahko storiš. — Kako, to prepuščam tebi! Moraš — ali!“

Žuganje s prstom razume Torkvato. Obljubi storiti, kar bo v njegovi moči in hiti proti, izgovarjaje se, da ima opraviti.

Premišljuje sem in tja, kako bi rešil kočljivo zadevo, pa ne more pogoditi pravega.

(Dalje prih.)

Rim.

IV.

Svetišče sv. Pavla.

V majhnem oltarčku „konfesije“ shranjene so relikvije sv. Timoteja, ljubljenega učenca sv. Pavla. Združena v življenju pri apostolskem delu, združena sta tudi v smrti. Stene konfesije so sestavljene iz dragocenih rdečih in zelenih marmornatih plošč iz starodavnih grških kamenolomov. Tla in stene cele cerkve so opremljene z marmorjem, da se vse sveti in blišči v mnogoterih barvah.

Strop je raven, stesan iz smrek, ki so rastle v daljni Norvegiji, in bogato pozlačen. Prejšnja cerkev pa ni imela stropa, ampak videlo se je celo strešno stebrovje in streha, seveda vse prekrasno ozaljšano. Pri požaru l. 1823 rešili so dragoceno, prastaro podobo iz mozaika nad obokom pri glavnem oltarju, ki nam predstavlja veličastno postavo Kristusovo v preslavljenju z apostoli in drugimi svetniki. V povprečni ladiji je več lepih kapelic. Posebno znamenita je kapelica „del Crocefisso“ križanega Zveličarja, ker je v njej napravil sv. Ignacij Lojolanški in njegovi tovariši objube. Mnogotere znamenitosti vsebuje tudi samostan ob cerkvi sv. Pavla, katerega je pograbila italijanska vlada in ga proglasila za „narodno last“. Šopiri se sedaj s pavovim perjem.

Oglejmo si še svetišče obglavljenja sv. Pavla „delle tre fontane“. Od cerkve sv. Pavla vodi državna cesta proti jugozahodu. Mršava drevesa ob njej ne dajejo kaj izdatne sence v obrambo proti toplim žarkom. Prebivalci Kampanije, ki so peljali na vse zgodaj v mesto svoje pridelke naprodaj, vračajo se na dvokolnih vozovih, v katere je vprežen redoma le po en konj. Konj kima in žvenklja z opravo, na vozu pa dremlje ali spi voznik. Oblaki prahu spremljajo ta, skoro nepretrgani sprevod. Kmalu se cesta deli, mahne mo jo na levo, čez nizek griček dospemo v slabi pol uri do mnogo obiskovane svetišča. Kampanija, pokrajina o-

koli Rima, je poleti zelo nezdrava, pogubna, za mnoge smrtonosna „malarija“ mrzlica gospodari tu. Tudi kraj, kjer se nahaja sedaj opatija „delle Tre Fontane“, bil je dolgo časa skoro popolnoma zapuščen. Le redkokdó je prišel semkaj obiskat starodavno svetišče. Leta 1868 naselili so se v tem nezdravem kraju francoski redovniki trapisti, znani kot izvrstni obdelovalci in izboljševalci zemljišč. Začeli so kopati globoke vodotoke, da izsušijo močvirja, in saditi Evkalipt-drevesa, ki izsušijo tla in vplivajo tako proti „malariji“. Ko se je leta 1870 polastila italijanska vlada Rima in te pokrajine, je delo nekaj časa zaostalo. Pa vlada je sama uvidela, da je le njej v prid, če nadaljujejo redovniki svoje kulturno delo. L. 1880 je prepustila vlada 400 hektarjev tega močvirja trapistom pod pogojem, da nasadijo vsako leto več tisoč Evkalipto-dreves. To so izvršili in dandanes se je zdravstveno stanje zelo izboljšalo, veliki deli Kampanije so zopet pridobljeni kulturi. Seveda je stalo to ogromnih žrtev v denarju in v ljudeh. Mnogo redovnikov je hitro pomrlo za „malarijo“, ali pa dolgo bolehalo. Redovnik, kateri mi je razkazoval znamenitosti, trpel je na „malariji“ od l. 1880 skozi 15 let. Košat drevored Evkalipto-dreves vodi proti opatiji. Vstopimo v veliki dvor, ki vsebuje 3 cerkve. Največja je cerkev sv. Vincencija in Anastazija, bazilika iz 7. stoletja, par korakov na desno je cerkev „Sv. Marija nebeška lestvica“ v spomin na prikazen, katero je imel sv. Bernard, tretja cerkev tudi prav blizu se imenuje „sv. Pavel alle Tre Fontane“, pri treh vrelih. V cerkvi se nahajajo namreč ob steni 3 vreli, obloženi z marmornatimi ploščami, izvirajoči v različni višini. Staro izročilo pravi, da je bil na tem mestu obglavljen sv. Pavel; odsekana glava se je potočila navzdol v 3 skokih: kjer se je dotaknila zemlje, nastal je vrelc. Pri najvišjem vrelcu stoji za železnim omrežjem občestni kamen, ki je naznanjal daljavo od Rima, kakor pri nas

kilometerski kamen. Pravijo, da je bil pri tem kamnu sv. Pavel obglavljen. V opatiji „pri treh vrelcih“ ustanovljena je bratovščina v spreobrnjenje grešnikov, ki šteje veliko: 150.000 udov. Z velikim veseljem in ponosom me je na-

vdalo, ko mi je trapist nemškega rodu pripovedoval o obisku slovenskih romarjev pri tem svetišču, hvalil njih izredno pobožnost in bogoljubnost. Da bi le taki ostali sebi v dušno rast, domovini v čast. (Dalje prihodnjč.)

Katoliško izobraževalno delo

Govoril dr. Josip Hohnjec na prvem slavnostnem zborovanju kat. shoda v Ljubljani 25. avg. 1918.

Razmerje med krščanstvom in svetom ter na njem bivajočimi ljudmi in narodi predočuje božji Ustanovitelj naše vere v dveh znanih prilikah.

Božje kraljestvo je podobno biseru, za katerega je trgovec dal vse, kar je imel. (Mat. 13, 45. 46.) Biser je naša katoliška vera. Posamezniki kakor tudi celokupni narodi ne smejo imeti pokoja, dokler ne najdejo tega bisera; da ga pridobe, storiti in dati morajo vse. Blagrovati moramo naš majhen narod, da poseduje ta največji svetovni biser. Kot pravi ljudski prijatelj ga moramo na vso moč varovati pred največjo nesrečo, da bi kdaj izgubil ta biser.

Ni pa bil ta biser iz nebes zemljanim izročil zato, da bi jim bil samo zunanji nakras kot dragulj, ki se svetlika na telesu. Njegov sij mora prodirati na znotraj: ožarjati in prešinjati mora človeka in celo njegovo bistvo.

Nebeško kraljestvo je namreč tudi podobno kvasu, ki ga je žena vzela in vmesila med 3 merice moke, da se je vse skvasilo. (Mat. 13, 33.) Katoliška vera je tisti kvas, ki je prešinil ves svet in vse človeštvo ter ga prenovil in napolnil s Kristusovim naukom. Ni je bilo na zemlji nobene druge inštitucije, ki bi bila izzarjala tako civilizatorično silo kot katoliška Cerkev. Katoliška vera je najvišji, najmočnejši, vseobčni in trajni kulturni princip, ki je ustvaril novo dobo človeštva in evropsko kulturo. Vsled tega je Konstantinov jubilej katoliške Cerkve hkratu tudi jubilej evropske kulture in krščanske civilizacije. Vse tri časovne mere: stari, srednji in novi vek, je napolnila s svojim prekvasujočim delom, pa na različni način.

Moka, ki jo je moralo krščanstvo prekvasiti v starem veku, ni bila neomikana ljudska masa, temveč visoko izobražen rimsko-grški svet, ki ga je prenovilo v Kristusu in vsadilo v njegovo kraljestvo. Kar je bilo resničnega in solidnega v antični duševni omiki, tega naša Cerkev ni zavrnila in pokončala, kar je bilo v njeni moči, marveč vse to je sprejela, z ljubeznijo negovala in uporabljala. Kot bogato povračilo pa je starim narodom dala blagoslovljene nauke večne resnice.

V srednjem veku je katoliška Cerkev neukim narodom prinašala vero in hkrati tudi izobrazbo. Pred 1050 leti sta sveta brata Ciril in Metod prišla med Slovane s križem v eni, s slovensko knjigo v drugi roki. Slovenska in sploh slovanska književnost je pognala iz verske korenine, ki se je razvila in zrastle v katoliških tleh. Naj bi vendar ostala vredna svojega katoliškega začetka! In kakor so se nekaj vzradovali Slovenci, zaslišavši veličja božja v svojem jeziku, tako naj bi tudi dandanašnji in vselej slovenska beseda smatrala kot svoj največičastnejši in najradostnejši poklic, da v govoru in pismu izraža božja veličja.

Narodi srednjega veka so od Cerkve prejemale božji nauk in versko življenje, pa tudi zemeljsko srečo. Cerkev je bila njihova vzgojiteljica in voditeljica; vse javno in zasebno življenje, vsa veda in umetnost je nosila pečat njenega duha. Kot mati svoje otroke je zbirala Cerkev okoli sebe vse narode.

Sedaj pa so ti narodi dorastli. Ali jim naj v novem veku Cerkev odtegne materinsko svojo skrb? Moderni indiferentizem in novodobna nevera peha-

ta Cerkev proč od narodov, češ, do-
rasli so in samostalni, čemu bi jim to-
rej bila Cerkev, ki je nekdanj vodila na-
rode v njihovi otroški dobi in tako do-
vršila svojo nalogo v temnem, srednjem
veku. In da je več resonance, še do-
stavlja neubrani razsodek o protikul-
turnosti in nazadnjaškem reakcionar-
stvu ultramontanskega klerikalstva.

Naša Cerkev pa ni bila nikdar na-
sprotnica svetne kulture in ni nikdar
ovirala pravega napredka. Nasprotno,
„Z veseljem pozdravlja“, kakor pou-
darja papež Leon XIII. v svoji enci-
kliki „Immortale Dei“ z dne 1. novem-
bra 1885, „vsak napredek časa, če je
v resnici dobrot za tostransko življe-
nje, katero je kakor tekališče k ono-
stranskemu in trajnemu življenju.“

Modernizem predlaga v tem oziru
kompromisno formulo o „ločenem go-
spodarstvu“; Cerkev se naj omejuje
na zgolj subjektivno razmerje verskega
čuta do Boga in naj to razmerje ob-
vladuje, naravni razum pa naj prevla-
duje na vseh poljih vede in naravnega
udejstvovanja. Tak kompromis je za
našo Cerkev nesprejemljiv, ker je zad-
nji in glavni cilj vsega stvarstva čast
božja. „Vse je vaše, vi pa ste Kristu-
sovi, Kristus pa je božji“, določuje sv.
Pavel. (I. Kor. 3, 22. 23.) Krščanski
teizem se ne da odtrgati od filozofije
in vede in krščanska vera se z nujno
silo razrašča v vsa polja družabnega
življenja.

Čim bolj so narodi dozoreli in spo-
sobni, da si sami upravljajo svoje ze-
meljske zadeve, čim manj potrebujejo
kuratele v političnem in državljanskem
življenju, tem bolj je to Cerkvi po go-
đu, ker pričakuje, da ti narodi tudi v
duševnih in verskih rečeh kažejo za-
nimanje moške resnosti. Cerkvi še ved-
no ostaja najlepša in najplemenitejša
naloga: Duševno svobodnim in samo-
stalnim posredovati večno resnico in
nebeško milost. „Vsi naj“, kakor pou-
darja sv. Pavel, „dospemo do edinosti
vere in spoznanja Sina božjega, do
popolnega moža, do mere polne staro-
sti Kristusove, da ne bomo otroci, sem-
tertje se zibajoči, in da nas ne bo vsak

veter nauka metal sem in tja vsled hu-
dobije ljudi in njihove prekanjene zvi-
jažnosti v zapeljevanju k zmoti, tem-
več da resnico izvršujemo v ljubezni
ter rastemo v vseh rečeh v njem, ki
je glava, Kristus.“ (Ef. 4, 15.)

S temi besedami je sv. Pavel za-
črtal veličastni cilj katoliškega izobra-
ževalnega dela in hkrati ugotovil pra-
vico in dolžnost naše Cerkve do tega
dela.

Dandanašnji dostikrat opažamo, ka-
ko si pravico do izobraževalnega dela
med narodom prilastujejo ljudje, ki o
izobrazbi nimajo niti pravega pojma.

Izobraženost ne obstoji v zunanjih
oblikah in manirah, ki se jim vsak
najpriprostejši služabnik v vsaki boljši
hiši privadi v kratkem času. Če pre-
sojamo izobraženost kakega človeka,
ne gledamo na njegovo zunanost, je-li
prikrojena po predpisih najnovejše mo-
de, ne štejejo mehaničnih poklonskih
pripogibljav, temveč mi iščemo pred
vsem duha. Ne omalovažujemo zuna-
nje oblike in olike, ki tudi spada k
življenju, toda oblika ne tvarja bistva.
Pri izobraženosti gre pred vsem za
vsebino, za duha. Duh je, ki oživlja!

Krščanstvo pa je razodetje najviš-
jega, najpopolnejšega, neskončnega
duha: Boga. Zato je krščanstvo abso-
lutna resnica in katoliška Cerkev, ka-
teri je izročil Kristus vso svojo resni-
co, je stan in bran najvišje intelligen-
ce.

Katoliška vera je prestala preizkuš-
njo prave in resnične vede. Veda je
podobna kislini, ki razkroji vse kovi-
ne, le zlata ne. Pred nobeno drugo
vero se ni uklonila filozofija, če so se
ji tudi klanjali knezi in narodi, samo
pred katoliško. Pred našo vero, ki no-
si v sebi prva počela in najvišje za-
kone vsake prave vede, in med vedo
ne more biti nasprotja. Še več. Med
obema vlada pravo familjarno razmer-
je; saj je veda vznikla iz naročja kr-
ščanstva. Sloveči de Maistre zatrja:
„Vera je mati vede. Žezlo vede nosi
Evropa le zavoljo tega, ker je krščan-
ska.“ Celu naravoslovna veda, katero
znanstveno polovičarstvo in svobodo-

miselno šarl atantstvo tako rado tira v protivnost proti veri in cerkvi, je vzkli- la iz kali katoliške znanstvene ideje. Sam Du Bois-Reymond to spričuje: „Novejše naravoslovje, kakor se to pa- radokсно glasi, se ima za svoj za- četek zahvaliti krščanstvu.“

Katoliška resnica je torej resnično in dejansko katoliška, torej vseobčna. Ona obsega vse, kar je v nebesih in in na zemlji; njeni žarki razsvetljuje- jo vse, karkoli giblje in ziblje in vzbuj- ja človeškega duha.

Vojaškim novincem.

V tem in onem društvu vršijo se, kakor kažejo „Društvena poročila“, po- sebné prireditve v slovo vam, dragi mladeniči, ki ste poklicani v častno službo, v cesarsko službo. V nekaterih dneh se boste že ločili od rojstne hiše in iz rojstnega kraja, morebiti tudi iz rojstne dežele in pohiteli v novi svet.

V garnizijskem mestu oblekli bo- ste cesarsko suknjo in postali — tako upamo vsi — dobri in korenjaški vo- jaki. Ločitev od doma bo za marsika- terega težka. Saj ljubi, vrli slovenski mladenič svoj dom in svoje. Pa žalost naj bo pozabljena, cesar nas je pozval, radi gremo, da damo cesarju, kar je cesarjevega! Ne bojte se, dragi mla- deniči, naporov in težav vojaške služ- be, ki so vam dozdam še neznani. Bo- dite točni, ubogljivi proti predstojni- kom, ki imajo z vami dobre namene, tudi v prsih mnovega, zunanje malo o- sornega častnika, bije mehko, očetov- sko srce.

Vedrega čela in veselega srca poj- di v svojo vojašnico. Takega naj te tudi dobijo nazaj tvoji stariši in prijatelji po končani vojaški dobi. Ne izgubi ve- re materine, ne prodaj svoje nedolžno- sti, dobrin, ki ti jih nihče ne more na- domestiti z milijoni. Če želiš dobrih to- varišev, našel jih boš; če hočeš izpol- niti svoje verske dolžnosti, našel boš priložnost, če hočeš večkrat sprejeti sv. zakramente, vedi, da se najde tu- di nekaj vojakov, ki pristopajo večkrat k mizi Gospodovi. Stvar se da že ure-

Luč je tedaj vsebina in bistvo na- še vere. Po čem hrepeni človeški duh bolj kot po luči? Po luči, ki razsvet- ljuje duha in ogreva srce! Ker je ka- toliška Cerkev nositeljica in delivka luči, duha razsvetljuje, srce ogre- vajoče, voljo ojačujoče, zato je glavno izobraževališče vsega človeštva, vseh narodov, vseh stanov.

Pred njeno lučjo zapirati duha in srce pomenja za dušo isto nesrečo, ki bi zadela telo, katero bi se hotelo o- svoboditi iz jarma solnca. (Dalje prih.)

diti, če ima kdo le resno voljo. Pred vsem pa ne loči se od svoje farne cer- kve, ne da bi sprejel sv. zakramente pred odhodom k vojakom.

Ogiblji se tovarišev-vojakov, ki go- vorijo zasmehljivo o Bogu, o veri in cerkvi, tako zmerjanje kaže grdo in pokvarjeno srce.

Izogtčajte se, dragi mladeniči, prosim vas iz srca kot vaš prijatelj, nevarnosti, ki vam pretijo v mestu od pokvarjenih oseb. Vaše nedolžno, nič huđega sluteče srce niti ne sluti, ka- ka grdobija se skriva mnogokrat za smehljajočim, priliznjenim obrazom.

Ne pečajte se s tovariši, ki govo- rijo ali se obnašajo tako, kakor ni za dostojnega človeka. Nespodobna pe- sem, neumestna šala, vse neplemenito in nenravno naj bo daleč, daleč od vr- lega, ponosnega vojaškega srca. Ne dajte se nikoli in nikjer zapeljati, da bi obiskali pri svojih izhodih kako bez- nico ali gostilno, kjer se je udomačila grdobija. Plemeniti, čisti in srečni mo- rate se nekdam vrniti v naročje ljubih starišev, bratov in sester; spomin na jaška leta vam ne sme budit bridkih misli v poznejšem življenju, ampak naj bo lep in jasen kakor krasni spo- mladanski dan.

Poiščite si tudi prijateljev. Gorje osamljenemu, tudi v vojaški suknji. Po naporni službi smete in morate biti tu- di veseli. Poiščite si tovarišev, ki so vašega mišljenja, ki so vam po gođu, ki spoštujejo vašo vero in ne žalijo

plemenitih, нравnih načel. Dobite si, če le mogoče, tovarišev tudi izven vojašnice med udi katoliških društev dotičnega mesta. Potem bi vam še priporočal najpristrčneje, da ne pozabite na vašega mladinskega prijatelja, na „Naš Dom“. Naročite si ga v vojašni-

co, ali pa na pošto dotičnega mesta, berite ga in poročajte mu o vaših trudih, pa tudi o vašem veselju, o neprijetnih in prijetnih doživljajih. Bog vas spremljaj in čuvaj! Zdravi pojdite in vrnite se zopet zdravi na duhu in na telesu! Na veselo svidenje!

Orli.

Občni zbor mariborskega „Orla“. V sredo, dne 10. t. m. se je vršil redni občni zbor mariborskega Orla. Udeležba je bila polnoštevilna, razpoloženje živalno in zares mladeniško. Ob 8 uri zvečer je otvoril naš vrli, delavni predsednik posl. g. dr. Karl Verstovšek občni zbor. V iskrenih besedah je orisal veličasten nastop slovenskih Orlov povodom letošnjega katoliškega shoda v Ljubljani. Spodbujal je navzoče brate telovadce k vstrajnosti in k neumornosti v delu za telovadno organizacijo. V lepi besedi je označil telovadbo kot vzgojno sredstvo. Omenjal je velike težkoče, denarne in druge, s katerimi se je imel odsek boriti v minulem letu, a da kljub temu napreduje vidno. V nadaljnih besedah je omenjal načrt našega bodočega dela, ki je res ogromno in bo treba veliko truda in požrtvovalnosti, da se vse izvrši. Uvesti nameravamo namreč dijaško tel. vrsto, naraščaj dečkov in ustanoviti — Orlice. Vsi predlogi bodo rešeni v najbližji odborovi seji. Iskrenim, toplim besedam, govorjenim iz zares očetovskega srca našega vrlega g. predsednika je sledilo poročilo odsekovega tajnika. Tajnik g. Kemperle je podal jako zanimivo poročilo o odsekovem delovanju. V odseku je bilo 17 predavanj o tekočih dnevnih dogodkih in o raznih vprašanjih. Udeležba pri predavanjih je bila vselej povoljna. Vršilo se je več sej in izletov. Radi kat. shoda so bili izleti letos omejeni. Z željo, da bi se odsek razvijal v mogočno društvo po vzoru čeških organizacij je zaključil tajnik svoje zanimivo poročilo. Temu poročilu je sledilo poročilo odsekovega blagajnika, ali kakor se sam imenuje — finančnega ministra. To poročilo pa je poročilo boja, katerega je odsek vojeval pretečeno leto. Delo odsekovo je res ogromno, a tudi stroški pri tem delu so bili ogromni. Vendar se je posrečilo s pomočjo vstrajnega nabiranja priti v okoliš vsem težkočam. Br. blagajnik g. Žebot se je med poročilom spominjal velikodušnih dobrotnikov našega odseka. Predvsem visokorodne gospe grofice Festetic, ki je darovala odseku K 200. Nj. ekselence mil. g. knezoškofa dr. Mih. Napotnika, mariborske ljudske posojilnice, S. K. S. Z. in požrtvovalnih podpornih članov, ki bodo gotovo tudi v bodočem letu podpirali naš tel.

odsek. Vsem blagosrčnim dobrotnikom pa kličemo prisrčni: Bog plačaj! Blagajnikovemu poročilu je sledilo poročilo brata načelnika Koresa. Poročilo je bilo kratko, a vsaka besedica je povedala, da v minulem letu nismo spali. Bilo je povsem do 145 tel. ur. Telovadilo se je proste in redovne vaje, vaje na drogu in na bradlji, na konju, kozi, lestvah in krogih. Vadil se je skok na višino in daljavo, plezanje na drog in vrvi. Telovadne igre so manjkale. Treba ji bo uvesti. Po poročilu br. Koresa se je razvil prost razgovor z ozirom na posamezna poročila odbora. Oglasilo se je k debati več bratov telovadcev in tudi g. predsednik dr. Karl Verstovšek, ki je zaključil debato s pozivom, naj bratje Orli radi pohajajo v telovadnico, k telesnim vajam, pa tudi k predavanjem k duševnim vajam, da se izvežba srce mladeniča v srca moža, ki more kljubovati sovražnim vetrovom sedanjega veka. Polagal nam je na srce, da naj pogosto čitamo Mladost, Naš Dom, predvsem pa naš »katekizem«, Zlato knjigo Orlov, katero naj bi imel vsak odsek. Kajti vzvišene misli v naši Zlati knjigi so pravi biseri v zakladnici slovenskih knjig. Nato se je predlagala volitev novega odbora. Soglasno je bil izvoljen naš dosedanji gospod predsednik posl. dr. Kari Verstovšek in za podpredsednika g. Ferdo Leskovar, istotako soglasno naš prejšnji br. blagajnik Fr. Zebot in njega namestnik br. R. Bendé. Z večino glasov je bil izvoljen dosedanji tajnik g. urednik Kemperle, njega namestnikom pa z veliko večino br. Tratnik. Pri nas namreč imamo že nekaj let sem po dva kandidata, ako z enim nismo zadovoljni; pri glasovanju pride potem volja večine do veljave.) Nato je bil z živijo-vsklikom izvoljen načelnikom soglasno dosedanji nač. br. Kores, podnačelnikom pa je bil z večino glasov izvoljen br. R. Bendé. Nato sta se volila še vič. g. dr. M. Slavič kot duhovni voditelj v odbor in kot odbornik br. A. Stiper. Voditeljski zbor bode sestavila prva odborova seja. Po dokončanih volitvah smo se razšli s prijetno zavestjo, da nas čaka še mnogo dela. Neustrašeno in ponosno stopajmo naprej mimo ovir in preko težkoč in zmaga bo naša bodočnost! Nazdar!

Marib. Orel.

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca.

VI.

Kakor pa je bila ena plat življenja

v Ljubljani za-me zanimiva, tako je bila druga koristna in poučna. Še-le, ko sem se malo privadil mesta, in do-

bil v društvu prve pojme o oliki in u-ljudnosti, začel sem opazovati življe-nje okrog sebe in se prepričal, da ni vse tako svetlo v mestu, kakor se to na prvi pogled vidi. Ko sem šel ob ne-deljah „pod Tivoli“, srečaval sem sa-mo gospodo. Človek bi mislil, bogve kakšna bogatija gospodari tod; ali če bi bil spremljal to gospodo na njihova stanovanja na dvorišjih ali v tretje nadstropje, kamor prinaša sapa dan za dnevom samo vzduh iz tovarn in se širi dušeč venj po plesnobi, v stano-vanju pa vlada marsikje revščina, ka-tere znak so blede obrazi, blagroval bi bil kmečko hišo, ovito v zelenje, bla-groval kmečko družino pri koruznih žgancih v trpežnih platnenih srajcah, v katerih kipí moč in zdravje!

Kmalu sem opazil veliko razliko med mestom in vasjo v njeni notranji vsebini.

Slonel sem včasih v mraku na oknu tretjega nadstropja; pogled moj pa je plul nad strehami, nad dimniki tja na ljubljansko polje. Kosci so kosili, žanjice so se vračale iz polja, mati so kuhali mlečno kašo. Pa se je oglasil Ave-zvon, in mir božji je zavel čez polje. Angelj miru je prinesel srečo in blagoslov. — Spodaj na ulici pa je vladala sebičnost, strast, krivica. In če se je oglasil večerni zvon, je le ma-lokomu prinesel uteha.

Nekega dne je prišel v našo delav-nico nov pomočnik. Hodil je pokonec in prezirljivo pogledal včasih na nasmlaj-še, kot da se je nasrebal modrosti z veliko žlico. Kmalu pa se je spremenil, vprašal enega ali drugega kaj in nam ob opoldanskem odmoru prijazno raz-lagal svoje izkušnje. Znal je pripove-dovati tako zanimivo, da smo ga vsi radi poslušali.

„Da, moji dragi“, je rekel nekoč, „ako človek kaj sveta vidi, ako kaj po-skusi, potem vidi in ve marsikaj. Ali mislite, da je vse res, kar vas duhov-niki uče na prižnici? Strašijo vas s peklom, a sami imajo nebesa. Mi pa garamo kot črna živina in redimo ga-da na prsih. Po konci glave, otresimo se neumnih naukov, s katerimi nas je pi-

tala mati! Delo naj živi, enakost, brat-stvo, svoboda! Vi ste še neizkušeni, zato vas pa tako lahko drugi izžemajo, ko se ne znate postaviti. Pridite v na-še društvo, organizirajte se, pa boste kmalu spoznali, kaj je življenje.“

Mislil sem ga krepko zavriniti, kaj-ti vedel sem že takrat, da so to fraze tistih izgublencev, ki so izgubili v svetu vse, kar je plemenito. Toda ko sem videl svoja dva miada tovariša, kako so se ju prijemale take besede, čutil sem se preslabega, da bi ju obra-nil gorja. Ali milo se mi je storilo, ko sem pomislil, da sta tu zopet dva iz-med tisočerih poštenih, ki izgubijo v mestu na ta način svoje najdražje.

Govoril sem o tem zvečer z Mar-kom. Dobri Marko me je svaril, naj se ogibljem novega tovariša, boječ se, da bi se me slednjič le ne prijel kaj takih naukov. Meni pa ni bilo potreba svarila, kajti ko sem prihodnjo nedeljo videl novega tovariša do nezavesti pi-janega v rokah redarjev, uvidel sem sam, kdo pravzaprav njega izžema in kaj mu greni življenje. Moj Bog, sem vzdihnil, to bo raj na zemlji, kadar bodo zmagali taki.

Doma sem pa tisti dan našel Mar-ka pri najboljši volji. Kar samo mu je šlo na smeh, kakor vselej, kadar je izvedel kako veselo novice.

„V Maribor pojdemo“, je dejal. „Ti moraš tudi z nami!“

„Kaj pa bode tam?“

„I no, ti pa res nič ne veš! Velik shod bo tam; prišla bodo vsa naša društva skupaj in bomo imeli v Mari-boru veliko zborovanje. Ravnokar pa sem čul, da gre iz Ljubljane poseben vlak. To bo lepo! Jaz grem gotovo. Danes sem si dal že omeriti novo sa-lonsko suktnjo, da se bom lahko tudi malo postavil. Pa ti boš seveda tudi šel?“

Kaj sem hotel drugega, obljubil sem mu to, in to tem rajši, ker sem sam zelo želel, videti prijazni Mari-bor. In ker sem videl, da se Marko tako vestno pripravlja za na pot, tudi jaz nisem hotel zaostati. Fraka si si-cer nisem kupil, pač pa novo kravato

v narodnih barvah. Naj vidijo mari-borski Nemci in drugi, kakšni smo fantje iz ljubljanskega društva.

Odslej je bil v društvu vsak večer na dnevnem redu razgovor o potovanju v Maribor. Eden, ki je bil doma bolj iz gornjih krajev Štajerske in mu je bil Maribor znan, je trdil, da je to čisto nemško mesto in da ne verjame, da se bo vsa stvar dobro iztekla. Drugi smo se pa tolažili s tem, da nas bo kot listja v šumi in se bo vse drugo poskrilo.

Čakala pa nas je še ena važna stvar. Gospod voditelj govorniških vaj nam je nekoč naznanil, da bo ljubljansko društvo položilo na grob nepozabnega A. M. Slomška lep venec. Treba bo torej določiti sedaj onega, ki bo skrbel za ta venec na potu in ga bo nesel v sprevodu skozi Maribor. Jasno je bilo, da mora biti za tak posel korajžen fant, kakoršni smo mi. Spodobi se pa tudi, da kdo izmed obiskovalcev govorniških vaj pozdravi ob tej priliki shod v imenu udeležencev-fantov. — Kdo bo? (Dalje prih.)

Medsebojno bratstvo. Večkrat se primeri v kakem kraju, da se zaseje med našimi fanti prepir, mržnja in celo sovraštvo. Povod temu dajo različne okoliščine. V nekem kraju se je pri neki prireditvi izobraževalnega društva nek mladenič posebno izkazal s svojo vlogo. Vsled tega so ga začeli drugi zavidati in po strani gledati, kaj je pričela kliti, mrzili so ga čim dalje bolj in mu podtikali razne slabe lastnosti. Ko je spoznal položaj, je uvidel, da je bolje, da se izogne iz njih družbe, kamor je prej tako z veseljem zahajal. Ko ne bi bil ta mladenič tako čvrst v svojih nazorih, tako duševno močen, gotovo bi ga bilo to vrglo v prepač liberalizma; a on — ko je bil zaničevan — je iskal tolažbe in krepila v molitvi in sv. zakramentih, in po teh tolažilih je postal zopet miren in srečen. A tako srečen ni vsak izmed nas, veliko se moramo bojevati in premagovati. Poskrbimo, dragi tovariši, da se mržnja in sovraštvo med nami zatre že v kali, da ne bo potem kateri izmed

nas postal nesrečen med svojimi brati. Gojimo medsebojno bratsko ljubezen, kot najnežnejšo zlahtno cvetko v svojih srcih. Ljubezen premore vse! Najlepša čednost slovenskega mladeniča je pač gotovo čista, požrtvovalna bratska ljubezen. In za to čednost se moramo najbolj zavzeti, njo moramo najbolj goreče razširjati z besedo, s peresom in z lepim vzgledom. Kadar bo medsebojna bratska ljubezen prevevala srca vseh slovenskih mladeničev, tedaj bo šla naša katoliška društvena in mladeniška organizacija veliko hitreje naprej kot sedaj. Bodimo torej drug za drugega prijazni in ljubeznjivi. Ako se kateri od nas povzpne do boljših uspehov, ga ne smemo zavidati, ampak prav iz srca mu privoščimo vse dobro in ga skušajmo dohiteti in posnemati v dobrem, potem gotovo ne bo prišlo do nasprotstev in mržnje. Saj je vendar nekaj tako lahkega, tako veselega, biti ljubeznjiv in prijazen v občevanju s svojim bližnjim. Le pijanec ni zmožen biti ljubeznjiv in prijazen, zato se prav skrbno ogibajmo pijančevanja. Sedaj bom pač kmalu moral za nekaj časa vzeti slovo od vas, dragi tovariši, pod vaško lipo in obleči vojaško suktnjo; pa upam, da se bomo v kratkem zopet videli. Do tedaj pa ostanite zdravi in se prav pridno zbirajte v senci vaške lipe in posebno pazite, da nam jesen ne oropa naše ljubljenske njene lepe zelene obleke. — Na zdar! (Zglasujte se pridno tudi v vojaški suktnji. Op. ur.)

Radoslav Posavski.

Nekaj besed na naslov slov. mladine! Danes nameravam omeniti dvoje slabih lastnosti, katerih se naj varuje naša mladina. Pri nekaterih naših fantih se je že udomačila grda in nesrečna razvada, da ako pride po kakem opravku v mesto, ali kam dalje, mora, če ne drugje, gotovo pa na str. . . . kake gostilne debelo napisati svoje ime, obenem čas in letnico tega obiska. Nekteri pa še dostavijo poleg svojega imena »član te in te Mlad. Zveze«, ali pa »Živio Slovenci« in različnih še marj umeštnih opazk. Varuj se takih neslanosti, draga mladina! Ako že hoče kdo, da bo njegovo ime ostalo v spominu, naj zahteva knjigo tujcev; ter lahko tamkaj zabileži svoje ime. Pristaviti moram seveda, da ni samo slov. mladina podvržena tej slabosti, temveč ravno tako, ali pa še v obilnejši meri tudi Nemci in Madžari, kar sem se na svojih potovanjih sam prepričal.

Druga lastnost ki slovenskega mladeniča tako pači je jeza. Koliko hudega se je že v jezi zgodilo, ne bom tukaj opisoval, ker bodo večini naših cenj. bralcev taki slučajji znani. Želeti bi bilo pač, da bi se naši slov. mladeniči te strasti odvadili, ter se spomnili na rek: »Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli!« Slovenski mladini želi vse najbolje Božidar ormoški.

Nekaj za vsakega mladeniča važnih nasvetov. I. Pristopaj mesečno k sv. obhajilu; to je nujno potrebno, dragi tovariši! Vedno sklenjeni z Bogom živeti, to je prava, največa sreča na svetu. Treba nam je vedno nove pomoči in moči h krščanskemu življenju posebno še v mladosti, zato pa poklekimo pogosto s čistim srcem k sveti mizi.

II. Bodi trezen. Treznost naj bi dičila slovenske fante, ob vsaki priliki. Alkohol vniči veliko lepih del in dobrih sklepov, vsili se marsikomu za vodnika, pa ga ne vodi nikdar do blagostanja ampak le v kraj nesreč, kjer ga pusti osamljenega o vezeh strasti. Pijanost ima temno pa blatno pot. Dragi tovariši nikdar ne hodite ponje!

III. Spoštuj duhovniški stan. Bodimo jim zvesto vdani, saj so nam pravi vodniki kot poslanci božji.

IV. Goji ponižnost, ki ima toliko in tako hudih sovražnikov kakor: napuh, ošabnost, preziranje, zaničevanje. Ponižnost na pravem mestu je lepa in koristna. Sklepam z željo:

Naj bi fantje naši vsi dobri postali,
Koristnih si naukov v mladosti nabrali,
Kras in ponos domovini naj bili,
Od prav'ga se pota nikdar ne ločili.

Podšavniški.

Prijatelj na grob . . .

»Ko pomlad dospje cvetoča
vrne meni prešnja moč . . .«
tako si v aleju pravil.
dragi meni zimsko noč.

Utrnila na zahodu
zvezda baš se je tedaj,
jaz ponovil sem ti z upom.
»Zdrav boš, ko bo prišel maj.«

Prišel maj je! Cvetje trosil
po dolinah in bregeh;
solze stale takrat dragi
so v upadlih ti očeh.

Prišla je poslanka božja.
Tresel si se, se je bal,
saj življenja si mladosti
ti se dragi radoval.

V maju, ko je vse cvetelo
v maju dragi si umrl . . .
Up poslednji v tvojem srcu
Azrael je takrat strl.

»Ko pomlad dospje cvetoča«,
v zimski noči si mi del
»zdrava bude moja duša«,
a za veke zdaj si šel . . .

Tam pomlad sedaj ti sije,
lepša kakor tukaj nam
radosť večno tam uživaš,
vem presrečen ti si tam!

Dragotin.

Hercegovinskemu guslarju.

Rupni do, 1913.

Tužna je pesem ti tvoja,
pevaš nekdanje boli.
Guslar zapoj zdaj veselo,
konec trpljenja je dni.

Robstvo je bratov končano,
prosti in svobodni so,
bratje so brate oteli,
sveto oteli zemljo . . .

Guslar zapoj zdaj veselo,
zmage opevaj nam te,
bratske opevaj junake,
slavi jih, v grobu ki spe . . .

Dragotin.

Dekliški vrtec.

Narodni muzej v Mariboru.

Ob priliki dekliškega sestanka v Mariboru dne 2. avgusta nam je med drugim priporočal tudi g. profesor dr. Kovačič, da si ogledamo ob priložnosti narodni muzej v Narodnem Domu. Napotile smo se takoj 4 mladenke, da uporabimo to ugodno priliko. Ko smo se okrepčale v restavraciji Narodnega Doma, smo reševale vprašanje, kako priti do narodnega muzeja. Nismo čakale dolgo, kar pride g. Stegnar, ter nam javlja, da nam je radevolje na u-

slugo pri razkazovanju in pojasnjevanju v muzeju, kar je tudi kot večšak izpolnil ter koj pri vhodu opomnil, da je duša narodnega muzeja g. profesor dr. Kovačič.

Glavno, kar nas je vleklo v muzej, bila je toliko preresetovana narodna noša. Videle smo tam krasne avbe iz Savinjske doline, pohorske klobuke, katere bi tudi narodne dame lahko nosile ob času velikih klobukov; razne moderce s podlagami pod pazduho, svilene rute za okrog vratu, razno-

vrstne peče s krasnimi rožnimi deli, vstavki in cvetkami. — Le nekaj nam je bilo žal in sicer: pred durmi ležal je zaboj, pred kratkim došel, še neodprt, v katerem je bila baje raznovrstna narodna noša iz ljutomerskega okraja. Radovednost naša je bila sicer velika in nemo smo ogledovale neusmiljen zaboj, ki se ni hotel in ni hotel odpreti in potolažiti štirih radovednic.

Šle smo dalje. Videle smo tukaj rokopis življenja Marijinega, rokopis Gregorčičev, kos potice iz Gregorčičeve mize, sv. pismo iz l. 1584., pismo cesarja Leopolda, ko sklene l. 1663 mir med Turki in Avstrijo, slike naših pesnikov: Gregorčiča, St. Vraza, Prešerna. Tukaj stoji mnogo starinskih loncev iz rimskih časov, ki so bili izkopani na Hajdini pri Ptuj; 100 let stare omare, ki so pa še v boljšem stanju kot marsikatera pred 10. leti napravljena; ura od leta 1702. iz Murskega polja, dalje razno orodje in orožje, kakor: handžar iz l. 1878 iz vojne v Bosni in k temu tudi značilna slika, kako izdere naš vojak Turčinu handžar iz roke ter ga podre; stiskalnica za malinjev sok iz l. 1773, nadalje razne sestavine v steklenicah. Tukaj vidiš najrazličnejši denar iz vseh držav in vseh mogočih kovin, uhane in zapestnice iz rimskih časov, izkopane na Hajdini pri Ptuj, stare kantske krogle, stara pisma in omara iz l. 1630, model za pecivo, pirhi iz najrazličnejših krajev sveta, mizica s cesarsko krono, izrezljana, res umetniško delo, stara peč iz l. 1506, ki predstavlja hrastovo deblo, ovito z bršljanom, vrči iz l. 1866., kamen kruh, trsko, s kakoršnimi so nekdanj razsvetljevali, kolovrati in motovila. Pozornost ti vzbuja križev pot z gibljivimi figurami, ki je 18letno delo bolnika, analfabeta Stranjseka od Sv. Križa pri Ljutomeru. Ves stroj se suče mehanično ter ti kaže razne postaje; tu vidiš, kako odseka Peter Malhu uho, Marija joka, Veronika poda Jezusu potni prt, vojaki vadljajo za Jezusov plašč, Peter zataji Kristusa, trnjevo kronanje in drugo.

Mnogo truda je stala tudi zbirka različnih metuljev, dnevnih in nočnih, zbirka ptičev iz Dravskega polja, ki jo je priredil nek tamošnji učitelj, tu vidiš: od divjega petelina pa do palčka, vse lepo uvrščeno, ptice-pevke in roparice. Kot posebnost naj omenim kokoš s štirimi nogami.

Če se pomudiš še nekoliko pri starinskih slikah, kot je italijanski križev pot, moraš pač priznati, za koliko smo na boljšem pri okusu, za koliko je slikarstvo napredovalo. Tudi sliko Matere božje na Črni gori pri Ptuj vidiš tukaj in nešteto na steklo slikanih podob lastne obrti.

Nekoliko sem popisala tukaj stvari iz muzeja, sicer ne tako, kot bi storil to kak strokovnjak. Mogoče tudi lahko katera izmed tovarišic, ki so bile z menoj, izpopolni ali izboljša moj spis. Sploh bi pa svetovala, da si vsaka ogleda ta muzej in sploh zgornje prostore Narodnega Doma, na katerega smo lahko ponosni, in kamor lahko tudi vpeljemo najfinejše goste.

Da boste zadovoljne, kot smo bile me, s svojim obiskom, to vam zagotavlja vaša dunajska dopisovalka.

Pisateljica smola. „Kaj mislite „Domovci“, da je moje pero iz slame, da bi ne mogla nič pisati“, tako sem si pred več leti mislila in tudi rekla, ko sem čitala vaše članke v „Našem Domu“. Poveličevala sem vas takrat v deveta nebesa in vas spoštovala malo manj kakor svojega patrona, četudi ste se na papirju prikazali z napačnim imenom. Enkrat sem vam na čast zložila nek slavospev, pa ne mislite, da se je rodil v moji glavi, ampak, no, povem kar po pravici, prepisala sem ga in robeve obrnila na drugo plat: hotela sem ga poslati v tisk, da vam tako pokažem svoje spoštovanje. Bi že šlo vse po sreči, če bi bila takrat tudi svojo pamet malo rabila, pa smola je smola! Prepisan, oprostite, spisan slavospev, katerega sem po končanem trudu shranila v omarico v steni, somi miške snedle. S to nesrečo sem na kak drug slavospev pozabila in ga še do danes nisem napravila, pa ga tudi ne

bom, ker sem v tem času izprevidela, da „Domovci“ vseeno ne zaslužijo toliko časti kot moj patron. To pa zato ne, ker se vsaki mesec dvakrat prekrstijo; moj patron ima pa še vedno pravo ime in je ž njim tudi zadovoljen.

Kaj pa naj pišem, da bo na vse strani prav? Svet je dandanes že res tako izobražen, da se bo mojim spisom vsak smejal. Vsedla sem se v kot na peč s svinčnikom v roki in študirala. Zunaj je bilo mrzlo, se je torej na topli peči dalo dobro delati. Začnem pri povestih tako-le: „Neprevidna Lizika.“ Naslov imeniten! Dalje! „Bilo je pozimi. Lizika, katera se ničesar ni bala bolj kot mraza, čepela je najraje na pečici in se igrala z mlado mačico. Nekoč, ko se kakor navadno, zopet igra z ubogo živalico, jo stisne Lizika malo preveč za suha reberca. Mačica plane pokonci in ji jezno odgrizne najmanjši prstek na roki . . .“ Čop, po plečah mi je priletel tak bič, kakor ga je brat rabil za lesenega konjička. — Čakaj, zmrznjena stvar, jaz ti bom že dal lenariti, in zopet pokne ž njim tako, da odleti svinčnik v latvico pogretega mleka.

Jeza me pograbi in najrajši bi mi bila tisto latvico vrgla v obraz. Pa v tem hipu so stopili mati v sobo in odnesli mleko v kuhinjo. Pograbim papir ter zbežim ž njim na prosto, da mi vsaj še tega kdo ne vzame. — Menda se je vse zarotilo proti meni; potegne močen veter, Pepca pa je žalostno zrla za povestjo. Nekaj časa zrem za njim, ko pa le ni hotel priti nazaj, voščila sem vetru veliko zabave z „Liziko“ in se vrnila.

Preteklo je zopet 14 dni, pa jaz še nisem izgubila veselja do „pisateljavanja“. Cele dneve sem študirala, kaj bi pisala. Nič pametnega mi ni prišlo na misel. S povešeno glavo sem hodila okrog, ženice so stikale glave vkup in dostikrat sem čula od strani: „Tej-le puncici pa manjka enega kolesca itd. Nekaj časa sem molčala, a ko le ni bilo konca s tem kolescem, jim povem, da imam vsa kolesa v redu in imam prej katerega preveč kot premalo. Mislila

sem, da sem jim s tem zavezala jezičke. Kaj še; so pa godrnjale, da jih imam preveč.

Naj bo kakor hoče, prav jim ni bilo. Za kazen, da me tako obirajo, sem hitro zložila pesem: „Ženski jezik in mlinski kamen.“ Bi li poslala v „Naš Dom“? Hm, zamotana reč! Po povdanku sklenem kratki „ne!“ Zakaj ne? Gospod urednik bi gotovo ne verjel, da je ženski jezik podoben mlinskemu kamnu in zato sem pesem zavrgla kot moder kritik in jo shranila za poznejše čase, da med tem spozna svet ženske. Ni še preteklo 5 dni, že je ležala na mizi velika pola papirja, popisana od moje roke. Zgoraj se je kakor v kakem mestu nad trgovino bliščal velik naslov vsebine: „Krt“. To bo dobro. Pošljem spis prej ko mogoče uredniku, sicer se po stari navadi premislím. Še enkrat ga prečitam in srce mi je poskakovalo. — Moja lastna roka je napisala, kar se bo v par dneh že tiskalo. Juhe, to bo veselje. Predno ga pa odpošljem, moram ga pokazati bratu, da se bo na svoje oči prepričal, da je to v istini moje delo. Grem po njega, ga iščem povsod, nikjer ga ni. — No, če te ni, pa nič, bo vseeno dobro. Naslov na kuverti je končan. Sedaj pa papir lepo zgeni in marš v vrečo. — Joj, kaj pa je to? Ustrašim se, da mi pade papir iz rok. Beseda „Krt“ se je naenkrat izpremenila v „Prt“. Kaj naj storim? Resk, lepi članek se na sto koscev razleti po tleh. Pozneje mi je brat povedal, da je on med tem časom, ko sem ga jaz iskala, besedo preuredil, smuknil nazaj za postelj, kjer je bil že prej skrit s to namero. Čakaj, mrcina, pomnil me boš! Drugi teden imela sem že novo pesem: „Nori bratec“. Pokazala sem mu jo, katero je pa vpricho mene raztrgal, ker se je bal, da jo pošljem v tisk. Rekla sem že, da sem imela smolo povsod. To je bila resnica. Naj sem še toliko lepega napisala in tako mične verze skovala, preč je bilo kot bi pihnil. Česar nisem sama uničila, je uničil brat, kar ni brat pokončal, so mi zglodale miši, in kar je tam ostalo, šlo je v smeti.

Tako sem pisala, a nič napisala. Papirja sem porabila celo balo in črnila, da bi se novorojenček škopal v njem. Vse je ginilo, edino pero je ostalo dobro. Nehala nisem. „Kdor začne, naj tudi konča.“ Meseci so potekali, naredila še nisem nič. Vendar sem pa v tem času dosti napravila, pa ne pesmi ali povesti, ampak učila sem se.

Nazadnje se mi vendar posreči nekaj vrstic, ki sem jih kmalu zagledala tiskane v „Našem Domu“.

Veselje, ki sem ga takrat občutila, ko čitam to, kar je pisala moja roka, tiskano lepo v vrsti, vam, dragi čitatelji, ne morem in tudi nočem povedati, sicer bi se še vi lahko prevzeli.

Z imenom sem bila zadovoljna, kakoršnega mi je odbral moj patron. Zakaj nisem zbirala, vam pa lahko povem: predno sem začela pisati, sem se najbolj patronu priporočila in obljubila, da v zahvalo hočem iz spoštovanja do njega imeti tudi na papirju pravo ime. Če bi obljube ne bila držala, bi bil gotovo užaljen in tudi pomagati bi mi ne hotel več.

S tem končam. Kaj je bilo v „Našem Domu“ moje prvo delo, ne bom pravila, saj ste čitali, komur je šlo pa iz spomina, naj pa premišljuje in išče po „Našem Domu“, če ga morda še ni poslal na večno polico v „penzijon“.

Da sem vam te vrstice napisala, me je pa napotila misel, podati vam nauk, da človek nikdar dovolj ne zna in se mora vedno učiti.

Dekleta pa, ve, ki znate uganke tako dobro reševati, povejte mi vendar to-le: Kakšna sestra mi je bila ves čas učenja in pisanja zvesta tovarišica? — Če uganete, vas bo vesela vaša

Pepca S.

Zapuščen vrt. Veselo življenje je bilo po letu na mojem vrtiču, vzradostilo se mi je oko ob pogledu na raznobarvne dalije, gladiole, kamponulo, cinije i t. d. ter na nebroj čebelic in metuljev, ki so jih obletavali in dajali vrtiču še zanimivejšo podobo. A sedaj?

Zapoznela astra, dalija ali krizantema je še odprla svojo čašo, pa še te bo kmalo, kmalo zamoil jesenskih mraz Le posamezen metuljček ali čebelica jih še pride obiskat, a takoj odleti, ker ne najde tukaj prejšnjega življenja.

Ta naravna prikazen me je privedla k temu dopisu. Bilo je pred dvema letoma, ko se je raznesla po sosedni župniji vest, da se je naselil v trgu tujec, Slovan, z dvema krasnima hčerkama; zlasti mlajša, plavolasa Slavica je s svojo očarujočo krasoto in skromnim a ljubeznjivim vedenjem takoj spravila v nered možgane tamošnjih mladih tržanov, in res, ko so obhajali pri precej oddaljeni podružnici cerkveno slovesnost, bili sta navzoči tudi omenjeni krasotici in Slavici je dvoril bogatega tržana in veleposestnika sin, ki si je pridobil vso naklonjenost lepe Slovanke. Tu sem se prvič seznanila z njo. Ko sem jo po preteku nekaj mesecev zopet srečala, bila je vsa izpremenjena; nasmehnila se mi je sicer prijazno, toda v tem nasmehu je bilo nekaj tako britkega, da so mi kar besede zastale v grlu. Pogledala sem ji v oči toda niso bile več zrcalo notranje sreče in miru, in lice, prej tako krasno cvetoče, je bilo sedaj blede, snežnobela obleka mu je podajala še večjo blest in v njem je bil začrtan tako bolesten izraz, da so me takoj ko sem se poslovila obilile solze. Nisem je vprašala po vzroku te izpremembe, ker sem jo slutila že pred meseci. Ko sem se oddaljila nekaj streljajev, me je srečal zgoraj omenjeni tržan — veselo žvižgaje. Tu mi je prišla na misel pesem Gregorčiča: Ako svetlu na cvet hitiš — li slutiš, kak spomin pustiš? Za tabo solz potok lijoč, oči gasnoče, cvet venoč, zgubljen pokoj, kesanja strup, v pobiti duši črn obup. Od prijateljice pa sem izvedela, da je zaročen s hčerjo najbogatejšega kmeta.

Famet, pamet dekleta in ne dajte svojega srca za igračo lahkomišelnim metuljem, ki niti od daleč niso vredni vaše ljubezni, in vam za njo vračajo le boleče udarce in britke rane. Ta pa, ki je vreden najpopolnejše ljubezni človeških src, ki vsak zdihljaj ljubezni, vsako ljubečo željo tisočero vrne in poplača z večnim veseljem. Ta, ki vas ne zapusti v najbritkejših urah, ki vam ponuja svojo pomoč in ljubezen svojega Srca tudi, ko vas je ves svet zapustil, ki vas je tako ljubil, da si je dal iz ljubezni do vas prebosti svoje Srce, da je tako zadnjo kapljico svoje krvi dal za vas. — Ta pa zamanj čaka vaše ljubezni, zamanj kliče: »Hči daruj mi svoje srce!« Ne bo se niti za trenutek obotavljal sprejeti ga, čeprav je oropano lepih cvetic, ako bo le našel v njem lepo rudečo vrtnico »ljubezni do Njegae«. Z veseljem ga bo sprejel, četudi bi bilo osamljeno in zapuščeno kakor je vrt vaše Trezike.

Društveni glasnik.

Vurberg. Dne 16. marca je bil dobro obiskan shod Ml. zveze. Govoril je ml. Filicijan,

ml. Bašl. Na skupnem shodu dne 20. aprila je govoril ml. Gomišek, č. g. župnik, in ml. Jurči Vodan,

ki je deklamiral pesem »trije vojaki.« Dne 25. maja govoril je ml. Felicijan, ml. Bašl, in č. g. župnik. Na zborovanju dne 20. julija so zopet govorili č. g. župnik, ml. Felicijan pa je navduševal fante za ml. shod na Ptujski gori, ktere ga se je potem vdeležilo 5 fantov. Dne 31. avgusta so govorili g. duhovni voditelj. Vsa zborovanja, so bila prav dobro obiskana. Zraven teh zborovanj še imamo vsak mesec enkrat nauk v cerkvi za Mr. družbo, in večkrat tudi, skupno obhajilo. Tako delujemo prav korajžno za naš verski in narodni napredek. — Dne 5. oktobra pa namerava naša »Ml. zveza« prirediti v dvorani Vurberškega gradu veselico v slovo za vojaške novice. Na vspredu bo lepa igra »Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava«, šaljivka »Stotnik in njegov sluga, in več lepih pesmi. Na obilen obisk vabi domačim in sosede.

Stanko.

Sv. Trojica v Halozah. Poročilo o obnem zboru Ml. zv. dne 13. Julija. Č. g. duh. vod. pozdravi posebno drage goste iz Lancove vasi. Prečita se zapisnik zadnjega shoda. Predsednik poroča o delu prvega leta v »Mladeniški« zvezi; dasiravno je naš odsek še mlad, vendar se odlikuje po rednem in natančnem izpolnjevanju svojih dolžnosti. Imeli smo namreč 16. govorov, 3. predavanja, in 8 deklamacij. Zveza je sodelovala ob veselici proslave petdesetletnice smrti nepozabnega A. M. Slomška, kakor tudi na veselici na Svečnico. Po predsednikovem govoru deklamira Laporšek Florjan »Ljubimo naš dom«. Na to je sledila volitev odbora. Hren Jožef, predsednik; Širovnik Franc, podpredsednik; Anton Pernek, tajnik, in zaradi obširnega delovanja še dva druga sotrudnika, Mihael Kolar in Jakob Horvat. Fuks Matevž, tajnikov namestnik; Krajnc Andrej, blagajnik; Laporšek Florjan, blag. namestnik; Lozinšek Juri, knjižničar. Ker je župnija velika, zato smo tudi volili krajevne odbornike, z nekoliko spremembo od prvega zveznega leta. Predsednik govori, o razmerju mladeničev do duhovnikov, nakar je duh. voditelj razjasnil, koliko se trudijo duhovniki, zlasti na mejah za obstanek vere in za dobrobit mladine. Za tem je deklamiral Svenšek Jožef, iz »Poezij« Simona Gregorčiča, »Bratje v kolo se vstopimo«. Izrekla se je srčna zahvala Jožefu Mlakarju blagajniku Izobraževalnega društva. Sklepne besede brata predsednika so tvorile zahvalo na vse strani.

tajnik.

Rečica v Zg. Savinski dolini. V nedeljo 24. avgusta, se je na Rečici obhajala krasna slovesnost v proslavo Koštantskega jubileja. Že predpoldne v pridigi se je na kratko omenil Konstantinov jubilej; Popoldne takoj po večericaš se je pričela slavnost. Slavnostni govor so imeli naš č. g. kaplan, ki so v kratkih pa jedrnatih besedah orisali pomen Koštantinovega

jubileja. Na to so dekleta Marijine družbe in Izobraževalnega društva vprizorila gledališki predstavi: Marijin otrok sem in Pri Gospodi. Svoje vloge so prav lepo rešile, četudi so šele prvič nastopile. Lepe so bile tudi deklamacije posebno pesem Silvin Sardenka »Zmagoslavnemu križu« in »v Katakombah«. Med odmori je neumorno svirala domača godba. S takimi prireditvami se ljudska izobrazba posploši in zanimanje za cerkvene slavnosti jako povzdigne, kar je v veliko korist ljudstvu v verskem in narodnem oziru. Prisirčna zahvala vsem, ki so pripomogli lepemu uspehu.

Družbenka.

Jurklošter. Dne 27. julija je imela naša Mladeniška zveza dobro vspel izlet na Lisco. Dne 17. avgusta smo imeli 1. poučni shod; podpredsednik prečita 1. poglavje iz Zlate knjige slov. Orlov; tajnik govori o pijačevanju; Duh. vod. govori o nesrečah ki se prigodijo vsled pijačevanja; shod se konča s cesarsko pesmijo; 2. poučni shod 7. septembra, g. bogoslovec Bruno Flis, iz Št. Lenarta nad Laškim govori o protialkoholnem društvu »Sveta Vojska« in njenem pomenu za Slovence; Duh. voditelj opomni, kam pripelje človeka nesrečno žganje pitje; tajnik poda kratko poročilo o lepoti »katališkega shoda« v Ljubljani; podpredsednik nadaljuje čitanje iz knjige Orlov. Nameravamo ustanoviti odsek »Svete Vojske«.

Sv. Lenart v Slov. gor. Pri nas se je na novo oživela nekdanja ustanovljena mladeniška zveza in je začela delovati s svojimi poučnimi govori in shodi, ki so se vršili 3. avgusta in 7. septembra v prav lepem številu. Če bo šlo tako lepo naprej, bomo čez nekaj časa poročali o novem Orlu. Ziveli zavedni slovenski šentlenarski mladeniči.

Šetarski.

Rajhenburg. Dne 8. septembra, je imela naša »Dekliška zveza« svoj shod. Predsednica Bence otvori zborovanje ter podeli besedo Franciki Medved, ki v svojem lepo sestavljenem govoru primerja človeško življenje s štirimi letnimi časi. Nato govori predsednica Bence Antonija o značaju, ki je edino mogoče na verski podlagi. Amalija Suhar deklamira Gregorčičevo pesem »Samostanski vratar«. Marija Pavlič pa je v svojem govoru priporočala svojim tovarišicam tri najlepše čednosti vsake prave Marijine hčere; nedolžnost, čistost in ljubezen do Marije. Na to je č. g. kaplan Gaberc podal na kratko poročilo o ljubljanskem kat. shodu in pozival navzoče, da bi si za razne javne nastope nabavile narodne noše. Temu pozivu želeli je uspeha. Kakor se je razvidelo lahko iz mnogobrojne udeležbe, se naše mladenke prav pridno zanimajo za društveno in izobraževalno delo. Tako je prav. Le tako naprej in pokazale bode, da vam je res skrb za to, da se vse združite v Dekliški zvezi v svojo izobrazbo in v bran proti našim verskim in narodnim nasprotnikom!

Kratkočasnik.

Strasten čebelar na pragu večnosti.
»Kaj boš storil Hanza, ko boš videl, da se ima

uresničiti napoved o koncu sveta?« Hanza: »Kar čebele bom »rastrgal« in bomo pojedli vso strd!«

Nadebudni sinko. Mati vpraša malega Franceka, ki je prišel prvi dan iz šole: »No, Francek, kako se ti dopade v šoli?« »O Mati! Prav lušno je!« »Kaj ste torej delali danes?« Francek: »Tepli smo se!«

Ne želi več doživeti svoje smrti. »Ti stari Januš, povej nam kako je že bilo, ko je tódi razsajala kolera.« Januš: »Uh to so žalostni spomini! Tedaj sem služil pri Blažiči in v enem tednu nas je 5 umrlo. Ne želim več kaj enakega doživeti!«

Pravilni tiskarski škrat.

Cenj. tovaršice. Kaj naj vam po dolgem času zopet napišem? Opominjati, svariti, poučevati itd. znate same boljše kot pa moja malenkost. Ali bi ne bilo dobro, da bi se danes malo nasmehnila? Evo, vam nekaj veselega iz moje korespondence.

Draga prijateljica Ivanka ni v mojej bližini ali vendar se tolikokrat pogovarjave. V žalosti in nesreči tolažive draga drugo, v veselju in sreči pa si nagajave, da je veselje, dasiravno je gdč. Ivanka oddaljena od mene tako daleč, da bi jo tudi z dalnoglasom ne mogla priklicati in ne z dalnovidom videti. Pri občevanju nama pomaga »lukamatija«, kateri prevaža najino korespondenco. Ne bom vas dolgočasila in pripovedala o pismih tolažbe in žalosti. Gdč. Ivanka je bila zares nesrečna. Izgubila je ljubljene stariše. A jaz hvala Bogu jih še imam in torej ne pripovedujem rada o nesreči. Toraj na dan z dogodkom, kateremu kriva je bila korespondenca in kateri je moja ljubo mamico spravil za nekaj časa ob dobro voljo. Gotovo sem tisti dan vstala z desno nogo s postelje, da sem bila celi dan nekam dobre volje. Vrhu vseh muh mi je prišlo na misel pisati prijateljici razglednico. Hotela sem jej malo ponagajati. Dasiravno igra ona vlogo gospodične še danes, sem se vsekakor drznila zapisati naslov: Velecenj. gospa Ivanka Ž. poštna aspirantinja v K... Na prostor za dopisovanje pa sem zapisala: Draga gospa! Danes sem bila celi dan nekam dobre volje, zato pa sem se Tebe draga gospa na večer usmilila, ker vem da v uradu prodajaš dolg čas, in Ti poslala tole razglednico! Ako prideš kaj domov, oglasi se pri Tvoji Liziki. — Drugi dan sem se sramovala tega surovega dejanja. A razglednica je bila že v poštnem nabiralniku. Po toči zvoniti pa je prepozno.

Pet dni po tem dogodku. Deževalo je zunaj, jaz pa sem sedela složno za mizo in se ukvarjala z vezenjem. Na oddano razglednico sem pozabila, kar prinese pismonoša krasno razglednico. Naslov se je glasil: »Blagorodna gospa Elizabeta itd.« ker pa moja mama slišijo na ime kot moja malenkost ni čudno, da je pismonoša oddal razglednico mamici v roke rekoč: Danes pa za Vas!« — »Od svojega godu še nisem dobila razglednice; kdo neki mi piše?«

— Odpri so omaro in poiskali naočnike. Nataknilo so jih na nos, da so izgledali kot kakšen profesor, pa začeli čitati. Najprej naslov seveda, da se prepričajo li zares sliši njim ta razglednica. Zadovoljno so pokimali in pozorno pogledali na prostor za dopisovanje. — »Ta presneta škricarska pisava, naslov je še bil za čitati, a tukaj je tako drobno pisano, da niti na naočnike ne vidim!« — »Mama dajte meni, da Vam prečitam!« sem se oglasila za mizo. — »Ti le pridno vbadaj tam, pa se nič ne moti; jutri če bo lepo vreme, ne boš za mizo frajle igrala!« Kaj sem hotela. Molčala sem in nestrpno pričakovala, kaj še bo. Mama pa so se pomaknili bližje okna in začeli počasi in s povdarkom čitati: »Draga krava! Koliko telet imaš? Ali si krava? Upam da! Ali zares krađeš kakor sem slišala? Odpiši prosim! Smrčkane pozdravčke in kužeke Tvoj Ivanč.« Oči vedno polne ljubezni so se spremile kot bi bilo za gozdnikom zabliskalo, obraz se jim je potemnil, usta so se odprla in mamica so se začeli glasno kregati: »Kaj za en gromski škric me pa ima za norca. Ko bi ga imela sedaj le pred seboj, mu ne samo lase populim, ampak tudi brke če jih glešta!« — In resk, resk, pa še enkrat resk in krasna razglednica je ostala uničena na tleh. — »Ti,« ko so se obrnili proti meni, ter me sumljivo pogledali, ti si se mogoče komu zamerila s svojim jezikom, sedaj se pa nad menoj maščuje!« Hitro sem si izprašala vest, a nisem našla nič tacega, da bi bilo maščevanja vredno. — »Toda kako ste rekli mama? Kdo Vam piše?« »Tadle na tleh je, pa preberi, neki neumni škric Ivanč!« Mama so si sneli naočnike, jaz pa zbiral razvaline mamine korespondence in jih zlagala skupaj. Naenkrat pa vskliknem: »Mama to je vendar pisava nadučiteljeve gdč. Ivanke!« »No če je pa ona taka olikana, da tako surovo piše, je še pa desetkrat grše!« Mogoče pa ni tako hudo dejala sem in pričela glasno čitati: »Draga frava! Kako se še kaj imaš? Ali si zdrava? Upam da! Ali zares greš v Gradec, kakor sem slišala? Odpiši prosim! Srčkane pozdravčke in kuške Tvoj Ivanč.« — Kakor solnce, ko se pokaže na nebu oznanja lepo vreme, tako se je spremenil manicin obraz. — »A vendar zakaj te imenuje frava?« Razložila sem mamici, da se gdč. Ivanka itak ni prehudo maščevala za ono razglednico, katero sem jej jaz poslala tako surovo pisano. — »Ako jej bo deš pisala piši jej pametno; pa tudi ona naj tebi enako vrne in pa malo večje črke naj piše, ako ne, še oslepita pri tako drobnem čekkanju« rekli so mama in odšli iz sobe. Jaz pa sem bila vesela, da mi niso naravnali frizure in da ni padalo, kajti dobre poštene in ljubeznive mamice znajo tudi kakšne barve je breza, katera se v temnem gozdu že daleč blišči.

Kaj ne »Kokr kdo more« rad napiše Iblančan na razglednico ne pa tako

Savinjska Lizika.

Ijejo takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. Vsem čč. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, uljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboju z najnižjo številko.

Vsakemu zaboju so tudi priložene vpisovalne pole in potrdilni listki za prihodnje leto.

Stroške, katere so imeli čč. gg. poverjeniki za odpošiljatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One čč. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zaboji ne zavstavljaajo prepotrebnega prostora.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Prirajene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev
Vurberg	16./3. 20./4. 25./5. 20./7. 31./8.	Mladeniška zveza	mesečni shod
Ribnica na Pohorju	21. sept.	Mlad. in Dekl. zveza	ustanovni shod
Gradec	14. sept.	Društvo sv. Marte	Skrivnostna zaroka
Sv. Trojica v Halozah	20. julija	Dekliška zveza	ustanovni shod
Ljutomer	14. sept.	» »	Konstantinova slavnost
Ptuj	21. sept.	» »	sestaneK

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
Vurberg	5. oktobra	Mladeniška zveza	veselica v slovo voj. novincem	
Ribnica na Poh.	12. »	» »	mesečni shod	
» »	19. »	Dekliška zveza	» »	
Središče	12. »	» »	poučni shod	
Sv. Trojica v Hal.	12. »	Mladeniška zveza	» »	
Ptuj	19. »	Dekliška zveza	pouč. shod in obč. zbor Krčevinskega bralnega društva	

Drobtinice.

Katoliško gibanje med Bolgari. Sedanja nesreča, ki je zadela Bolgarijo, je globoko pretresla ves bolgarski narod. Kakor se je l. 1860. začelo med Bolgari katoliško gibanje, da bi se rešili strašne sužnosti carigradskega grškega patriarhata, tako se je začela tudi zadnje tedne med Bolgari velika agitacija za zedinjenje s katoliško Cerkvijo. Pravoslavna Rusija je zapustila in izdala Bolgarijo, o tem so prepričani vsi Bolgari; grški patriarh, grški škofje in duhovniki, so Grke

hujskali, naj pokopljejo in požgo vso Bolgarsko, dasi so Bolgari iste vere kakor Grki. Bolgarski časopisi odkrito pišejo, da je grško razkolništvo bolj pogansko kakor krščansko ter pozivljejo Bolgare, naj se za vedno odpovedo grški razkolni cerkvi ter se zedinijo s katoliško Cerkvijo, ki je do vseh narodov enako pravična. Za zedinjenje s katoliško Cerkvijo so posebno navdušeni makedonski begunci, ker upajo na ta način rešiti bolgarsko narodnost v grški in srbski Makedoniji.

Ne vemo še, kak uspeh bo imela ta agitacija. A gotovo je, da bo ta agitacija katoliški veri koristila ter pripomogla, da se bodo dosedanji bolgarski katoličani še bolj utrdili ter uspešno napredovali.

Evharistična slavnost na Dunaju.

Dne 14. t. m. se je vršila na Dunaju slavnost obletnice lanskega svetovnega evharističnega kongresa. V XX. dunajstem okraju so položili temelj evharistični spominski cerkvi. Slovesnosti je prisostvoval tudi naš cesar.

Vzorno učiteljice je dal na lastne stroške sezidati papež Pij X. v Frascati blizu Rima. Zgradba je stala 360 tisoč lir; založena je tudi zadostna svota za vzdrževanje zavoda. Izpiti se bodo vršili natančno po državnih določbah. Vodstvo zavoda poverjeno bo salezijancem. Prvi gojenci bodo one sirote, ki jih je sveti Oče sprejel v oskrbo po potresu v Kalabriji in Siciliji.

Cesar se je dne 8. septembra vrnil s poletnega bivališča v Išlo na Dunaj. Pred odhodom je še prisostvoval sv. maši; ob koncu iste je izrekel dvornemu župniku zahvalo, da je bral v letošnjem poletju v dvorni kapeli vsak dan sv. mašo. Točno ob 12. uri se je odpeljal cesar z dvornim vlakom na Dunaj, kjer je bil sprejel z velikim navdušenjem. Ulice, po katerih se je vozil, so bile okinčane z zastavami. Cesar je na pozdravljanje ljudske množice veselo odzdravljaj. Sivolasi vladar je izbornega zdravja.

Umobolnost v Avstriji napreduje.

Na podlagi statističnih podatkov je dokazano, da se tudi v Avstriji, kakor v drugih državah, množe slučajih umobolnosti. V vseh 45 blaznicah (javnih in zasebnih) je bilo v Avstriji l. 1906 31.186 oseb, ki so veljale 12,775.594 K, l. 1907 33.659, ki so veljale 14,557.009 K, l. 1908 36.450, ki so veljale 17,343.107 K, l. 1909 38.389, ki so veljale 18,533.795 K, l. 1910 40.061, ki so veljale 19,805.527 K. Značilno je, da je v letih 1909 in 1910

narasla posebno nevrastenična umobolnost od 313 do 405. Nevrastenija je pravzaprav živčna bolezen sedanjega časa, ki prav hitro narašča. Tudi umobolnost zaradi alkoholizma je narasla. V letu 1909 je bilo teh slučajev 2709 in v l. 1910 pa 2811 proti 2071 v l. 1906. V petih letih so se povišali ti slučajih za 800. Sociologi predlagajo marsikaj, da bi zmanjšali število slučajev umobolnosti, kar pa ne daje nikakoršnega upanja, da se razmere izboljšajo. Zlo tiči globoko v sedanjem redu, ki vedno bolj nopenja človeške živce. Drvenje pri delu in boj za življenje, negotovost eksistence, vse to upliva uničevalno na živčevje marsikaterega človeka, ki postane žrtev tega prehudega napora.

Ministra je hotel zapreti. Ogrski pravosodni minister dr. Baloh je podoben novi metli, ki dobro pometa, ali pa bi vsaj rada dobro pometala. Ta mož uporablja letošnje poletje, mesto da bi vžival običajne počitnice, za to, da nadzoruje posamezna sodišča. Novi mož pa svojega obiska sodnijam ne naznanja naprej, kakor to storijo drugi ministri, da bi se jih častno sprejelo, ampak Baloh pride nenadoma in tako neljubo presenetiti marsikaterega sodnika. Nedavno pa je bil ob neki taki priliki tudi minister zelo neljubo presenečen. Nekega dne zgodaj v jutru je stopil minister v borno sodnijsko „palačo“ v nekem majhnem mestu. V pisarnah je vladala velika samota in še-le po daljšem času je našel minister nekega slugo, ki je z vso strogostjo in natančnostjo pometal sobane in se kratkočasil s tlačenjem svoje pipe. Precej osorno je nahrulil sluga starega gospoda, kaj da ima opraviti v teh svetih prostorih. Minister mu je samozavestno odgovoril: „Jaz sem minister Baloh!“ Sluga pa je zavpil: „Jaz pa sem minister Tisa!“ in poklical je žandarja, ki naj predrznega vsiljivca prime in zapre. K sreči je prišel v tem času v urad nek uradnik, ki je ministra spoznal in ga rešil, da ga res niso zaprli.